

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

11-12

2023

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 1302 sahifa, 5-dekabr, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., TDU rektori

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari

Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori

Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dotsent

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori

Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori

Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU professor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori

Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlal Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor

Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Musyeva Shoira Azimovna SamDu IS instituti professori

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent Arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi

Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Nomozova Qumri isoyevna GF universiteti dotsenti

Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), dotsent

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Взаимодействие реального и финансового сектора экономики в современных условиях.....	12
Шарипов Конгратбай Авезимбетович, Зайнутдинова Умида Джалаловна	
Развитие исламских банковских продуктов в коммерческих банках.....	19
Иноятова Камола Фуркатовна	
Kreditlashda risklarni boshqarish usullaridan foydalanish.....	23
Abdullayeva Sharbat, Abdullayeva Nozima	
Korxonalarning tashqi iqtisodiy faoliyatdagi raqobatdoshligini ta'minlashda marketingdan foydalanish.....	29
Axmedov Ikrom Akramovich	
Hududlarda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishning zamonaviy tahlili	36
Butaboyev Maxamadjon, Gaibnazarova Zumrat Talatovna	
Yashil iqtisodiyotga o'tishda xorijiy davlatlar tajribasi va uni O'zbekistonda qo'llash imkoniyatlari	41
Yavmutov Dilshod Shoyimardonkulovich	
Zamonaviy ekoshaharlar barpo etish va uni tatbiq etish zaruriyati.....	47
Zikrullayev Valixon G'aybullayevich	
Indian Festivals and Nature Conservation: Connecting People for Sustainability	52
Nigora Saidmuradova Aslamovna, Anil Kumar	
Financing clean energy projects in different ways.....	59
Botirov Azamat Axmedovich, Fayziyev Samandar Sobri ogli	
Теоретические основы развития социальной инфраструктуры.....	67
Алимова Муниса Юльчиевна	
O'zbekistonda tadbirkorlik subyektlarining raqamli marketingdan foydalanish holati va rivojlanish tendensiyalari.....	71
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich	
Aholiga bank xizmatlarini ko'rsatish tizimini takomillashtirish	81
Uskanov Eldor	
Investitsiya loyihalarini islom moliya instrumentlari orqali moliyalashtirish yo'llari	86
Haydarov O'ral Axmadovich	
"Yashil" iqtisodiyotga o'tishda esg omillar asosida investitsiya kiritishning o'rni va ahamiyati	93
Nosirov Egamqul Ismailovich	
"Enesses" MChJ da marketing muhitini tahlil qilish va takomillashtirish.....	100
Musyeva Shoiraz Azimovna	
Использование информационных и коммуникационных технологий в совместных образовательных программах: проблемы и решения.....	107
Ташева Севара Равшановна	
Iqtisodiy globallashtirishning nazariy asoslari.....	111
Abduraxmonov Farxod Abdufarmonovich	
Sanoat korxonalari samaradorligini oshirishning nazariy-amaliy asoslari.....	117
Xursandov Komiljon Maxmatkulovich	
Fiskal siyosat va soliq to'lovchilar faoliyatini tartibga solishning nazariy masalalari	122
Isroilov Bohodir Ibragimovich, To'rayev Alijon Akmal o'g'li	
Bank daromadlarini oshirishda masofaviy bank xizmatlarini tutgan o'rni.....	128
Xudoyorov O. O.	
Elektron savdo korxonalarida buxgalteriya hisobini tashkil etish	132
Po'latov Xudoyberdi O'ktamovich	
Ekonometrik modelashtirish asosida mavsumiylikning turistik mahsulotlar ishlab chiqarishga ta'sirini kamaytirish usullari.....	135
Xamzayeva Dilfuza Samarovna	
Yuridik shaxslar soliq yukining shakllanish omillari va uni optimallashtirish muammolari	141
Abduturopov Jasurbek Nozimjonovich	
Tadbirkorlik risklari tavsifi va tasniflashning nazariy masalalari	148
Bektemirov Abdumalikovich	
Urban farming.....	151
Ahmedova Ziyodahon Saydulloxon qizi, Askarov Hasanboy Holdorovich	
A Foreign Experience of Forming Small Business and Private Entrepreneurship Infrastructures (An Example of Usa).....	153
Kosimov Sardor Dilmurodovich, Akbarov Abdulkhamid Akmal ugli	

Principal Protected Notes on the credit rating of National Bank of Uzbekistan	159
Abdugʻaniyev Abdulaziz Alisher oʻgʻli	
Features and Challenges of Digital Transformations in the Service Sector	164
Kurbanova Maftuna Lazizovna	
Kichik biznes va tadbirkorlikning rivojlanishiga taʼsir etuvchi omillar.....	170
Kurbonov Jasurbek Pozilovich	
Jamoat transport tizimini raqamli texnologiyalarni joriy etish va ulardan foydalanishning dolzarbligi.....	173
Kushakova Maʼmura Narimanovna	
Transport xizmatlari bozorida marketing faoliyatini mexanizmlarini rivojlanishining asosiy tamoyillari	176
Nosirov Javlonbek Jamoliddin oʻgʻli, Raxmatov Ziyodullo Nosirovich	
Financing clean energy projects in different ways	179
Botirov Azamat Axmedovich, Fayziyev Samandar Sobri ogli	
Oʻzbekistonning mehnat migratsiyasidagi hamkorligi haqida baʼzi mulohazalar (Qozogʻiston va Rossiya misolida)	187
Azamatova Gulmira Bayirbekovna	
Assessment of management effectiveness in ensuring economic and financial stability	191
Akramova Aziza Abduvohidovna	
Международное сотрудничество Республики Узбекистан в сфере образования	196
Жамалова Гулнора Гуломовна, Айматова Фарида Хуразовна	
Oʻzbekistoning ekologik muammolariNI bartaraf etish va yashil iqtisodiyotga oʻtish yoʻnalishlari.....	202
Aliyev Azim Tolip oʻgʻli	
Экономическая безопасность и факторы влияющие на неё.....	205
Абдишукуров Шерзод Шавкат угли	
Qashqadaryo viloyatida tabiiy resurslardan foydalanish istiqbollari	211
Xoʻjanova Gulshoda Otamurodovna	
Raqamli marketing strategiyalarining raqamli iqtisodiyotda isteʼmolchilar xulq-atvoriga taʼsirini tahlil qilish.....	214
Raxmatova Sitara Shuxratjon qizi	
Oʻzbekiston Respublikasi tijorat banklarida masofaviy bank xizmatlarini takomillashtirish.....	221
Xudayberganova Zarofat Zaxidovna	
Oʻzbekistonda kichik va oʻrta biznesni rivojlantirishda ichki va tashqi muhit.....	227
Saypullayev Ilhomjon Abduraxmonovich	
Buxgalteriya axborotining sifat tavsiflari	233
Raxmatova Shaxnoza Shukurovna	
Роль и значение логистики в развитии коммерческой деятельности торговых предприятий	240
Маматкулова Шоира Джалоловна	
Uzum yetishtirishning tashkiliy-huquqiy munosabatlari va sohani rivojlantirish imkoniyatlari.....	245
Boltayev N. N.	
Tashqi savdo jarayonlarini tashkil qilishning nazariy uslubiy asoslari.....	249
Qurbonov A. U.	
Korxonalarda pul mablagʻlari auditini takomillashtirish yoʻllari.....	254
Karamatova Noiba Xusniddinovna	
Kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oʻziga xos xususiyatlari.....	259
Axmedov Oybek Turgunpulatovich	
Агротуризм как источник дополнительного дохода для фермеров в самаркандской области.....	263
Анваров Нодир Аллаёрович, Назарова Раъно Рустамовна	
Tijorat banklari faoliyatida islomiy bank xizmatlarini rivojlantirish istiqbollari	272
Absamatov Askar Ergashovich	
Kichik biznes subyektlari faoliyatida mikromoliyaviy xizmatlar koʻrsatishning zamonaviy holati.....	277
Yusupov Abbosxon Aliyevich	
The Experience of The Japanese State in Increasing Investment Activity in Uzbekistan	285
Satoshi Sugahara, Ochilov Bobur	
Paxta-toʻqimachilik klasterlarida sotish baholarining tahlili.....	292
Nazarova Maryam Sharipovna, Kazakova Zulayxo Saloxiddinovna	
Tadbirkorlik subyektlari eksportida raqamli platformalardan foydalanish strategiyalari.....	297
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
Tijorat banklarida xalqaro iqtisodiy sanksiyalar va eksportga taqiqlar bilan bogʻliq risklarni baholash va kamaytirish matritsasining metodologiyasi	304
Keldiyorov Shohruh Ilyos oʻgʻli	

Sotish jarayonlari hisobini buxgalteriya hisobining xalqaro standartlari asosida takomillashtirish.....	308
Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
Tijorat banklari faoliyatida transformatsiyalanish jarayonlarining asosiy yo'nalishlari.....	313
Bekmurodov Abbos Amiriddinovich	
Agroklastarlarda moliyaviy natijalar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish masalalari.....	318
Alikulov Abdimo'min Ismatovich, Toshpulatov Jalil Baxodirovich	
Tijorat banklarida investitsiya siyosatini amalga oshirishning muhim jihatlari.....	324
Abiyev Davron Ilxomovich	
Проблемы и решения при оптимизации финансового моделирования деятельности предприятия	331
Юлдошева Гулноза Абдинабиевна	
Hududiy iqtisodiy xavfsizlik va uning asosiy xususiyatlari.....	336
Raximov E. N.	
Boshqarish sifatining iqtisodiy mohiyati va uni rivojlantirish masalalari	343
Shoyev Davronbek Axmadjonovich, Ahmadjonova Gulsanam	
Важность данных о движении затрат для повышения эффективности управления предприятием.....	346
Расулова Ш. X.	
Korxonalar daromadlariga ta'sir qiluvchi risklarning tahlili	351
Sa'dullayev Oybek Turdiali o'g'li	
Xalqaro standartlar asosida daromadlar hisobini tashkil etish.....	364
Abdusaidov Sanjar Jaloliddin o'g'li	
Выработка страховой системы защиты владельцев депозита.....	368
Узакова Камола Бехзодовна	
Обзор законодательных и регуляторных положений по введению и регулированию Исламской банковской деятельности в юрисдикции Республики Казахстан	372
Ёркулов Умиджон	
Перспективы развития производства и экспорта плодоовощной продукции в Узбекистане	378
Узганбаева Дилноза Тохтасиновна	
Перспективы развития государственного управления высшим образованием в условиях функционирования рынка	382
Умаров Диёр Равшанович	
O'zbekiston moliya tizimida mahalliy moliyaning o'ziga xos xususiyatlari	388
Turopova Nigora Xolmurod qizi	
Qishloq joylarda xizmat ko'rsatish sohasi orqali aholini ish bilan bandligini ta'minlash istiqbollari.....	393
Taylakova Dilafro'z Baymamatovna	
Увеличение привлекательности инвестиций в туристической отрасли через стратегическое финансирование	399
Хусниддинов Нуриддин	
Agrobiznesni innovatsion rivojlantirish loyihalarini moliyalashtirishning metodologik asoslari.....	402
To'ychiyev Abduraxmon G'ofurovich	
Virtual bank – kelib chiqishi va moliyaviy xizmatlar kelajagi.....	406
Nabiyeva Feruza Odilovna	
Проблемы и перспективы развития депозитных операций коммерческих банков Республики Узбекистан	411
Холмирзаев Эльбек Бахтиерович	
Smart-shartnomalar – raqamli marketingning zamonaviy texnologiyalaridan biri sifatida	415
Yahyojonov N. B.	
Banklarda depozit operatsiyalarini hisobini yuritish tartibi.....	420
Mirzayeva Xilola Jaloliddin qizi	
Kichik biznes korxonalariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishning iqtisodiy samaradorligi	424
Mamanazarova N. J., Jamilova N. X.	
Проблемы привлечения финансирования за счет корпоративных облигаций	429
Рахмедова Мадинахон Нусрат кизи	
Формирование финансовой стратегии местных бюджетов	433
Примова Н. И.	
Xizmat ko'rsatish korxonalarini soliqqa tortishning dolzarb muammolari va ularning yechimlari	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
O'zbekistonda hududlar kesimida raqamli iqtisodiyotning rivojlanish holati.....	445
Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Experience of Islamic financial organizations in CIS countries and opportunities to use it effectively in Uzbekistan	450
Sattarova Dilfuza Dilshodbekovna	

Qashqadaryo viloyati hududlarining vertikal o'sish holati va xususiyatlari	456
Erkayeva Gulbaxor Panjiyevna, Raximova Madina Shuxrat qizi	
Innovatsion o'sishga inson kapitali ta'sirining zamonaviy yondashuvlari.....	462
Ostanov Egamberdi, Ostanova Mashxura Egamberdiyevna	
Kapital bozorida institutsional investorlar sifatida sug'urta kompaniyalari ishtiroki	466
Omonov Sardor O'lmasovich	
Tadbirkorlik subyektlarining raqamli transformatsiyasining asosiy va muhim jihatlari.....	472
Nutfulloyev Tolib G'olib o'g'li	
Korxonalarda korporativ madaniyatni rivojlantirish asoslari.....	478
Sadikova Muslima Alisher qizi	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS)ga muvofiq moliyaviy hisobotlarni tuzish usullari.....	483
Sabirova Zaynab Qadambayevna	
Фондовые рынки и финансовая грамотность: путь к финансовому осознанию	488
Режаббаев Сарвар Умархонович	
Turistik korxonalarda yashil innovatsion mahsulotlar orqali samaradorlikni oshirish.....	491
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Milliy kapital bozorida korporativ qimmatli qog'ozlar amaliyoti tahlili.....	497
Otaxonova Shohyora	
Aholining turmush farovonligini yashlashning ijtimoiy-iqtisodiy masalalari	502
Qobilova Shaxnoza	
Surxondaryo viloyatida sug'oriladigan yerlardan foydalanish holatining statistik tahlili	505
Sharifi Abdul Fatah	
Economic and Social Significance of Personnel Management in Manufacturing Enterprises: A Dual Dimension Analysis.....	512
Sarimsakov Baxtiyor Rahmonjanovich	
Samarqand viloyatida iste'mol tovarlar bozorining rivojlantirish istiqbollari	518
Usmanov Zayniddin Berdirasulovich	
Qurilish tashkilotlarida xodimlarning innovatsion faolligini oshirish yo'llari	523
Usmanov Ixom Achilovich	
Investitsiya jozibadorligini baholashning o'ziga xos jihatlari va metodlari.....	527
Uroqboyeva Farzuna Axmadjonovna	
Mamlakatning iqtisodiy rivojlanishida sanoat 4.0 ning roli: tahlil va natijalar	532
Xujaxonova Sitara Baxtiyor qizi	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida qishloq joylarda davlat xususiy sherikchilik asosida raqamli xizmatlarni takomillashtirish.....	537
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
Kichik firmalar raqobatbardoshligini oshirishning mintaqaviy muammolari (Xorazm viloyati misolida)	542
Vaisov Dilshod Ibodullayevich	
"Sam Antep Gilam" mchjda marketingni boshqarishni takomillashtirish yo'llari	549
Usmonova D. I.	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	555
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna	
Factors for the Development of The Industrial Sector of the Economy	559
Zakhidov Nodir Umidjanovich	
Mintaqa tumanlararo xo'jalik yurituvchi subyektlar qo'shma biznesini konvergent modeli	563
Yusupov Fayzulla Yakubovich	
Aholini biznesga jalb qilishda tijorat banklarining roli.....	567
Yaxshimuratova Xasiyat Xudaybergenovna	
Mahalliy gastronomik turizmni rivojlantirishda nazariy asoslar.....	571
Sultonov B. A.	
Organizational Factors Influencing Leadership Styles and Procurement Outcomes	575
Saidakhmedov Islomjon Uligbekovich	
Проблемы привлечения иностранных инвестиций в инновационном развитии экономики Узбекистана.....	580
Хамракулова О. Д., Халмурзаев М., Аликулов С. А.	
Тенденции развития жилищного строительства.....	585
Алиева Зилола Маматвалиевна	
Учет и анализ производственных затрат на предприятиях	589
Аделя Азаматовна Нематова, Ибрагимов Мансур Мардонович	

Meva-sabzavotchilik klasterlarini rivojlantirishda xorij tajribasi.....	592
Botirov Erkinjon Xayitovich	
Zamonaviy xizmat ko'rsatish bozori: xalqaro tendensiyalar va uy-joy fondi muammolari sarhisobi.....	598
Sanakulova Barnogul Rizakulovna, Berdiyeva Dilfuza Axatovna	
Роль рынка капитала в обеспечении макроэкономической стабильности Республики Узбекистан	605
Дадаханова Саида Махаммаджон кизи	
Iqtisodiyotning xususiy sektorida inson resurslarilarni moddiy rag'batlantirishni takomillashtirishda xorij tajribasi.....	608
Baxtiyorova Umida Ulug'bek qizi	
Korxonalarning investitsiya faolligini ta'minlashda soliqlarning rag'batlantiruvchi rolini oshirish xususiyatlari.....	613
Ilyasova Barno Axmadovna	
Dunyo davlatlari iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarni jalb qilish tendensiyalari.....	618
Imomaliyeva Mohizoda, Raxmatullayev Lazizbek Nematullo o'g'li	
Особенности применения теории игр в задачах организационно-экономического механизма тепличного хозяйства	623
Дурманов Акмал Шаймарданович	
Sanoat korxonalarida iqtisodiy resurslar mohiyatini tavsiflovchi tushunchalar	628
Doniyorova Shaxnoza Doniyorovna	
Mikromoliyalash tashkilotlari faoliyatining operatsiyalar tahlili.....	633
Kamalov Shuxrat Kamalovich	
Temiryo'l transporti sanoat kompleksi korxonalarida ijtimoiy va mehnat munosabatlarini takomillashtirishning nazariy va uslubiy asoslari.....	637
Kadirova Sharofat Amonovna	
Qishloq xo'jalik korxonalarida xarajatlar hisobi va mahsulot tannarxini takomillashtirish masalalari	645
Yuldashev Sherali Xayitovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Анализ экологических факторов и их влияние на финансовую безопасность страны.....	650
Ёдгоров Сардорбек Самадович	
Superior directions, modern trends and prospects for the development of the financial market.....	655
Narziyeva Guzal Baxtiyorovna, Raximova Umida Rabbimovna	
Kichik biznesning eksport salohiyatini oshirishda jahon tajribasi	659
Kambarova Sh. M.	
Theory and practice of evaluation of capital assets in Uzbekistan.....	665
Usmonov Bunyod	
Xizmat ko'rsatish sohasini asosiy tarmoqlariga yo'naltirilgan global investitsiyalar holati va prognozini tahlili	668
Muxammadiyev Kamoliddin G'ulomiddinovich	
Методологические основы банковского кредитования и классификация факторов, влияющих на особенности получения кредитов	672
Каримова Азиза Махмадризовна	
Sanoat salohiyati va omillar unumdorligini iqtisodiy-statistik baholash usullari.....	676
Kasimov Azamat Abdulkarimovich	
Цифровизация банков: риски и стратегии управления финансовыми активами в цифровой эпохе.....	682
Кодиров Бобур	
Davlat-xususiy sherikligi asosida iqtisodiyot tarmoqlarining investitsion salohiyatini oshirishning o'rta muddatga mo'ljallangan istibollari (O'zbekiston temiryo'llari AJ misolida)	689
Qodirov Jasurbek Sharofitdinovich	
Banklarda mummoli kreditlar bilan ishlash: samarali strategiya va yondashuvlar	696
Mirsaliyev Erkin Ergashevich	
Agrosanoat ishlab chiqarishining raqobatbardoshligini oshirish va uning innovatsion rivojlanish bilan o'zaro bog'liqligi	700
Dusmatov Begmuhammad Olimjonovich, Muxtorova Oydin Sayfiddin qizi	
Hududlar iqtisodiyotini oshirishda investitsiyalarning roli	707
Akishova Shaxnoza Davlet qizi	
Xizmat ko'rsatuvchi korxonalarning iqtisodiy salohiyatini shakllantirish mexanizmlari	712
Erdonov Muhammadamin Erdon o'gli, Ibragimov Shoxrux Baxtiyorovich, Ataqulov Jahongir Valijon ug'li	
Sug'urtada andarrayting xizmatini (ARDL) modeli tahlili asosida takomillashtirish	717
Mirzoyev Sayfullo Fayzulloyevich	
Роли банков в повышении привлекательности инвестиционной среды в Узбекистане.....	727
Насиров Дилшод Фарходович	

Пути улучшения инвестиционного климата в Республике Узбекистан	731
Нозимов Элдор Анварович, Санатиллоев Ферузшоҳ Бахтиёр угли	
Iqtisodiyot, atrof-muhit, jamiyat va madaniyat o'rtasidagi muvozanatga – obodonlashtirish xizmatlarining ta'siri.....	737
Norkulova Dilfuza Zoxidovna, Xayitov Jamshid Xolvoyevich	
Повышение эффективности депозитной политики в коммерческих банках.....	741
Нуриллаев Раҳмат Ярашевич, Нуриллаев Шердил Жамолиддин угли	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda tovar-moddiy zaxiralar manbalari va ularni shakllantirish amaliyoti	747
Nurmanov Ulugbek Anorbayevich	
Yer rentasi mulkchilik munosabatlari rivojlanishning zaruriy sharti sifatida.....	752
Abdunazarov O.	
Формирование и развитие цифровой экономики (на примере российской федерации и Республики Узбекистан)	756
Ким П. В.	
Tijorat banklari korporativ boshqaruvida bank xizmatlari samaradorligini	760
Kudratov Sunnatulla Ropijanovich	
Tijorat banklari depozit siyosatining banklar resurs salohiyatini oshirishdagi roli	764
Jo'rayev Isroil Ibrohimovich	
Ways of Development of Electronic Commerce in Uzbekistan	770
Javlijev Nuriddin Bektemir o'g'li	
Hydro Energy as the Important Factor of the "Green Economy"	775
Isroilov Xusanboy Ibrohimjon o'g'li	
Navoiy viloyatida turizmni rivojlantirish	781
Isomiddinov Sherzod Sirojiddin o'g'li, Azamatova Nozima Jaxongirovna	
Mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligi (Qoraqalpog'iston Respublikasi misolida).....	784
Halimova Dilora Olimboyevna	
Davlat qimmatli qog'ozlari bo'yicha daromadlilik egri chizig'ini aniqlashning fiskal va monetar siyosatni muvofiqlashtirishdagi ahamiyati	787
Hakimov Hakimjon	
Intellectual mulkni boshqarish jarayonlari o'rganishning nazariy muammolari.....	793
Tirkashyev Farhod Mahmudovich	
Sug'urta kompaniyalari va tijorat banklari integratsiyalashuv jarayonini zarurligi va ahamiyati.....	796
Xudoyberdiyeva Sadoqat Abdumannonova	
Роль Среднеазиатских коллекций в развитии музеев России	801
Абдуллаева Нигора Санжаровна	
Hududlarda inklyuziv turizmni rivojlanish muammolari va istiqbollari.....	804
Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li, Ibragimov Behruz Ravshan o'g'li	
Oliy ta'lim tizimida talabalar bilimni yuksaltirish jarayoni: muammolar va yechimlar	808
Hakimov Nazar Hakimovich, Vaxobova Marg'uba Abduxamidovna	
Yashil iqtisodiyot: mazmun mohiyati, nazariya va amaliyot	812
Yuldashev Mutallib Ibroximovich	
Samarqand viloyatida iste'mol tovarlar bozori tahlili	819
Xudaynazarova Dilnoza Gafurovna	
"HAVAS COMFORT MEDEL" MChJda marketing xizmatini tashkillashtirish va uning samaradorligini oshirish yo'llari	823
Musyeva Shoirazimovna	
Tadbirkorlik subyektlari faoliyatini soliqlar vositasida rag'batlantirishning klassik nazariyalaridan foydalanish imkoniyatlari.....	831
To'xsanov Qudratillo Nozimovich	
Yoshlarning ish bilan bandligini ta'minlashning asosiy yo'nalishlari.....	837
Mamaraximov Bekzod Erkinovich	
Chakana bank xizmatlarini rivojlantirish hududlar barqaror rivojlanishining omili sifatida	841
Niyozov Zuxur Davronovich	
Raqamli texnologiyalar asosida oziq-ovqat ta'minoti zanjirini rivojlantirish omillari	845
Yusupov Muxiddin Soatovich	
O'zbekistonda korporativ kreditlash amaliyotini rivojlantirish orqali investitsiya jalb qilish imkoniyatlari.....	855
Asatullayev Alisher	
Davlat budjeti jarayonini takomillashtirish masalalari	860
Ataxanov Bekpo'lat Abdullayevich	
Особенности применения теории игр в задачах организационно-экономического механизма тепличного хозяйства	866
Дурманов Акмал Шаймарданович	

Yuridik shaxslar mol-mulkini soliqqa tortishni rivojlantirish yo'llari	872
Gadayev Jaxongir Muhammadi o'g'li	
Some Principle Issues in the Effective use of Budget Funds in Universities	876
Khairiddinov Sh. B.	
Directions of Using Negotiations in Keeping Peace and Ensuring Stability in Society	879
Kholdarova Fariza Tukhtabaevna	
Elektrotexnika sanoati korxonalarida qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan samarali foydalanish.....	883
Mamayusupova Mashxura Sodiqovna	
Elektron tijoratning zamonaviy iqtisodiyotga ta'sirini o'rganish va uni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlarini aniqlash	887
Maxmudov Lazizbek Ubaydullo o'g'li	
Foreign Direct Investment and Electricity Consumption During Uzbekistan's Green Transition	896
Nurbek Khalimjonov	
Davlat-xususiy sheriklik loyihalarini qarz kapitali orqali moliyalashtirishni takomillashtirish	902
Obломуродов Нарзулло Наймович, Шавкатов Наврузбек Шавкатович	
Mol-mulk solig'ining soliqqa tortish tartibini takomillashtirish	910
Poyonov Bobur Bekmurod o'g'li	
Konfutsiychilik axloqiy negizlarida olamiy tartibot.....	916
Ruzmatova Gulnoz Miraxrarovna	
"Yashil iqtisodiyot"ni joriy etish istiqbollari	923
Saloxov Sirojiddin Sadriddin o'g'li	
Investitsiyaning iqtisodiy mohiyati va O'zbekiston iqtisodiyotida tutgan o'rni.....	928
Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li	
O'zbekiston qishloq hududlarida maishiy xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish.....	933
Sharifov Shuhrat Saidahmadovich	
Exploring Big Data Applications for Knowledge Management in Higher Education Administration.....	936
Shakhzod Saydullaev	
O'zbekiston sug'urta bozorida qayta sug'urta faoliyatini rivojlantirish istiqbollari.....	944
Sharobiddinov Akramjon Goyibbayevich	
Ekologik turizmning turlari va uni tashkil etishda tabiiy resurslarning ahamiyati.....	950
Soatov Yusuf Xo'jayor o'g'li	
Mamlakatga xorijiy investitsiyalarni jalb etishda investitsion jozibadorlikni oshirish istiqbollari	954
To'laganova Ruhshona Farrux qizi	
Raqamli iqtisodiyotga o'tish sharoitida maktabgacha ta'lim xizmatlarini holati	959
Umurzakova Dilnoza Egamberdiyevna	
Issues of Improving Production Cooperation in the Industry Network of Our Country	964
Xomidov Mirodiljon Xasanboy o'g'li	
Foydaning soliq obyektiga sifatida shakllantirish zaruriyati.....	971
Yo'ldasheva Mohiraxon Ochestva	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	975
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna	
Soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi munosabatlarning yangi tizimi sharoitida soliq nazorati.....	980
Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich	
"Ijtimoiy himoya yagona reyestri" axborot tizimining aholini ijtimoiy himoya qilishdagi o'rni.....	984
Aliyev Ma'ruf Komiljon o'g'li	
O'zbekistonda sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash yo'nalishlari.....	991
Baxriyev Dilshod Rizvonkulovich	
Анализ влияния цифровой экономики на эффективность налоговых органов	996
Бобомуротова Манзура Панжи кизи	
Tadbirkorlik muhitini yaxshilash orqali kambag'allikni qisqartirish va aholi daromadlarini oshirishning iqtisodiy-ijtimoiy ahamiyati.....	1000
Irmatova Lola	
Korxonalarda pul mablag'lari auditini takomillashtirish yo'llari.....	1005
Karamatova Noiba Xusniddinovna	
Hududlarda inklyuziv turizmni rivojlanish muammolari va istiqbollari.....	1010
Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li, Ibragimov Behruz Ravshan o'g'li	
Yashil iqtisodiyotga o'tish ekologik barqarorlikning muhim omilidir	1014
Yuldashev Farhodbek Abdumutalibovich	
Strategik boshqaruv hisobini tashkil etish asoslari va tamoyillarini takomillashtirish.....	1017
Pardayeva Shahnoza Abdinabiyevna	
Факторы развития культурного туризма в Узбекистане	1022
Пулатова Сурайё Юлдашевна	

Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida oilaviy korxonalarining xizmatlar ko'rsatish sohasidagi o'rni va funksiyalari.....	1026
Tog'ayeva Dilnoza Azamatovna	
Совершенствование методологии исследования демографических процессов.....	1031
Тула Нодирбек Баходир угли	
Инновационные технологии в сфере страхования.....	1037
Хайдарова Нигинахон Шухрат кизи	
Iqtisodiyotni innovatsion isloh qilish sharoitida yer hisobini yuritishning ahamiyati.....	1042
Hojiyev Qo'chqor Mamadiyorovich	
Qattiq maishiy chiqindilarni utilizatsiya qilish orqali qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan keng foydalanishni takomillashtirish.....	1047
Sherqulov Nodir Erkin o'g'li	
Мировой опыт использования денежных и натуральных трансфертов в социальном обеспечении.....	1052
Гулноза Тохировна Самиева	
Davlat xaridlarini amalga oshirish orqali raqobatni rivojlantirish yo'llari.....	1057
Majidov Nizomjon	
Raqamli iqtisodiyot davrida kontent marketingdan foydalanish va uning bosqichlari.....	1064
Tohirjonov Ahmadjon Tohirjon o'g'li, Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna	
Aksiyadorlik jamiyatlari kapitalini shakllantirish manbalari va usullarini takomillashtirish.....	1070
Norqulov Mirsaid Tulqin o'g'li	
Qishloq xo'jaligi sohasida investitsion jozibadorlikni oshirish zaruriyati.....	1075
Badalov Jamshid Jamolovich	
Foyda solig'i tushumi va uning O'zbekiston soliq-budjet tizimidagi ahamiyati.....	1080
Shirinov Sabir Erkinovich	
O'zbekistonda davlat korxonalari aksiyalarini moliya bozorlarida sotishni jadallashtirish yo'nalishlari.....	1084
Anvar Eshmatov	
Baliqchilik xo'jaliklarida xodimlar bilan hisob-kitoblar hisobining tashkiliy va uslubiy jihatlarini.....	1088
Ametova Nasiba Danilovna	
Tijorat banklari tomonidan eksportyor korxonalarining kreditlash amaliyotini takomillashtirish.....	1092
Bayjanova Gozzal Sarsengaliyevna	
Digital Transformation of Tax Systems.....	1096
Boburjon Turanboyev Qodirjon o'g'li, Musabekov Sherali Nazarali o'g'li	
Yangi O'zbekistonda xotin-qizlarning ijtimoiy-iqtisodiy faolligini oshirish yo'nalishlari.....	1101
Raxmonova Aziza Tolibovna	
Transitioning to a Green Economy and Implementing Sustainable Technological Changes in Uzbekistan.....	1106
Umarov Elshod G'ulom o'g'li	
Texnik yo'nalishdagi oliy ta'lim muassasalari daromadlari tarkibi va ularning o'ziga xos jihatlari.....	1112
Yuldashov Elmurod Abdujalil o'g'li	
Совершенствование системы профессионального управления жилищно-коммунальным хозяйством Узбекистана.....	1116
Икромовна Ханифа Одилловна	
Sanoat korxonalarini kreditlash amaliyotining zamonaviy holati.....	1121
Kamalova Jamila	
O'zbekistonda davlat ishtirokidagi korxonalarining huquqiy maqomi va ularni isloh qilishning istiqbollari.....	1125
Qahhorov Azizjon Ahror o'g'li	
Nodavlat notijorat tashkilotlari mablag'lari va ulardan foydalanish to'g'risidagi bajarilishlarga oid hisobotni tuzish va taqdim etish tartibi.....	1131
Ne'matov Oybek Ismatullayevich	
Предприятие автомобильной промышленности как объект реализации концепции устойчивого развития.....	1136
Туйчиев Комилжон Лазизович	
Tijorat banklari aktivlari diversifikatsiyasining nazariy ahamiyati.....	1143
O'ktamova Nozima Narzulla qizi	
Tijorat banklarida yangi masofaviy bank xizmat turlarini rivojlantirish.....	1146
Umarov Abdulquddus Abdilxatovich	
Некоторые вопросы эконометрической оценки CES – функций и их практическое применение в экономических задачах.....	1151
Шадиева Гулнора Мардиевна, Усманов Фарзод Шохрухович	
Использование искусственного интеллекта в спортивной индустрии.....	1158
Усманова Дилфузахон Иброхимовна	
The Role and Significance of Internal Audit as an Effective System of Internal Control in Business Entities.....	1163
Po'latov Sherzodbek Oybek o'g'li, Farmonov Ilhomjon Iqboljon o'g'li	

Qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirishda investitsiyalardan foydalanishni takomillashtirish (Andijon viloyati misolida)	1168
Xolmatov Sanjarbek Xojimatovich	
O'zbekiston temir yo'l transport tizimi rivojlanishining asosiy ko'rsatkichlari	1174
Qilichev Umid Ibadullayevich	
Hozirgi kunda O'zbekiston Respublikasi sharoitida raqamli banklar resurslarini oshirish choralari	1181
Xamraqulova Gulnozaxon Faxriddin qizi	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari kredit foiz stavkasini muvofiqlashtirish masalalari	1185
Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li	
O'zbekistonda Islom banklari faoliyatini tashkil etishning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati	1191
Vasiyev Alisher Samiyevich, Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
Islom iqtisodiyotining mohiyati	1197
Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
Budjet mablag'larini taqsimlanishi va maqsadli sarflanishida inson kapitalidan foydalanish va jamoatchilik nazoratining samaradorligi	1201
G'ofurov Bekzod Fayzulla o'g'li	
Maxsus iqtisodiy zonalar investitsiya muhiti jozibadorligini oshirishda tarif va notarif mexanizmlaridan foydalanish imkoniyatlari	1207
Ja'sur Umirzoqov Artiqboy o'g'li	
Перспективное развитие промышленной кооперации между странами	1212
Назарова Раъно Рустамовна, Жартай Жанибек Маратулы	
Soliqlar yig'iluvchanligini oshirishga ta'sir etuvchi omillar	1218
Berdiyeva Uguloy Abduraxmanovna	
Ta'lim sifatini ta'minlash oliy ta'lim xizmatlari bozorini rivojlantirishning asosiy omili	1222
Nematov Inatillo Ubaydullayevich	
Aholiga ko'rsatiladigan bank xizmatlarini takomillashtirish	1228
Umurzakova Adiba Ochilovna	
Tijorat banklari resurslari shakllanishining manbalari va yo'llari	1232
Raxmanov Ilxom Xurramovich	
Факторы развития культурного туризма в Узбекистане	1238
Пулатова Сурайё Юлдашевна	
Пути эффективного использования внутренних инвестиций в национальной экономике	1242
Рафиева Зарина Хусановна	
Development of the Country's Economy Through the Development of the Stock Market in Developing Countries	1246
Akhmedov Doniyorbek	
O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotini rivojlanishi va uning asosiy yo'nalishlari	1250
Azizova Manzura Ibragimovna	
The theoretical importance of product cost reduction in industrial production	1254
Dilfuza Baxramovna Safarova	
Fond bozorlarining tashkil etilishi va rivojlanish tendensiyalari	1261
Shamsiyev O'ktam Sayfitdinovich	
Mamlakatda davlat tibbiyot muassasalarining tutgan o'rni va ularni rivojlantirish yo'nalishlari	1266
Sultonova Mushtariy Abdulabbosovna	
Obligatsiyalar bozorida banklarning ishtiroki va ahamiyati	1272
Xushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li	
Milliy iqtisodiyotimizda investitsiya portfelini shakllantirishning nazariy asoslari	1277
Ibragimov Gafurjan Axmetovich	
Kompaniyalarning tashqi savdo faoliyatini moliyalashtirishning nazariy asoslari va xorij tajribasi	1282
Ibragimov Mansur Axmedovich	
Mahalliy byudjetlar xarajatlari ijrosining samaradorligini oshirish masalalari (Jizzax viloyati misolida)	1286
Mamayusupov Omonulla Mamatqulovich	
Ключевые факторы успеха в мотивации и управлении проектными командами	1294
Мансурова Севара Мансуровна	
Mehmonxona biznesida CRM tizim xizmatlarini loyihalash	1297
Ishanxodjayeva Dilfuza Erkinovna	

DAVLAT BUDJETI JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI

Ataxanov Bekpo'lat Abdullayevich

Toshkent Kimyo xalqaro universiteti magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada davlat budjetining ilmiy ahamiyati hamda davlat moliyasidagi o'rni, davlat moliyaviy nazorati tizimlarining budjet jarayonida budjet daromadlari va xarajatlarning shakllantirilishi va uning ijrosida moliyaviy nazoratni amalga oshirishdagi nazariy qoidalar keltirilgan bo'lib, maqolada keltirilgan nazariy xulosalar va berilgan takliflardan budjet jarayonida davlat moliyaviy nazorat tizimini rivojlantirish istiqbollarini belgilash va foydalanish bilan izohlangan. Shuningdek, maqolada taniqli iqtisodchi olimlarning mavzu borasidagi ilmiy-nazariy qarashlari aks ettirilgan.

Kalit so'zlar: Davlat moliyasi, davlat budjeti, mahalliy budjet, soliq, daromad, xarajat, moliya tizimi, budjet profitsiti, budjet defitsiti.

STATE BUDGET PROCESS IMPROVEMENT ISSUES

Abstract: This article presents the scientific significance of the state budget and its role in state finance, the formation of budget revenues and expenses in the budget process of state financial control systems, and the theoretical rules for financial control in its execution. It is explained with the definition and use of system development perspectives. Also, the article reflects the scientific-theoretical views of well-known economists on the subject.

Key words: State finance, state budget, local budget, tax, income, expenditure, financial system, budget surplus, budget deficit.

ВОПРОСЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО БЮДЖЕТА

Аннотация: В данной статье представлены научная значимость государственного бюджета и его роль в государственных финансах, формирование доходов и расходов бюджета в бюджетном процессе систем государственного финансового контроля, а также теоретические правила финансового контроля при его исполнении. определение и использование перспектив развития системы. Также в статье отражены научно-теоретические взгляды известных экономистов по данному вопросу.

Ключевые слова: Государственные финансы, государственный бюджет, местный бюджет, налог, доходы, расходы, финансовая система, профицит бюджета, дефицит бюджета.

KIRISH

Jahon mamlakatlarning moliyaviy institutlari amaliyotidan ma'lumki, davlat moliyasi, jumladan davlat budjeti tizimini rivojlantirish, budjet daromadlari va xarajatlarni samaradorligini oshirish hamda natijadorligini ta'minlashda izchil davlat moliyaviy nazorat tizimi shuningdek, nazoratni ta'minlashga qodir bo'lgan zamonaviy davlat moliyaviy nazoratini takomillashtirish talab etiladi. Iqtisodiy rivojlanishning bugungi bosqichida nazoratning nazariy va amaliy asoslarini belgilash, davlat moliyaviy nazoratini standartlashtirish va uni rivojlantirish, nazoratning samaradorligini oshirish kabi masalalar dolzarblik kasb etadi.

Jahon amaliyotda Lima deklaratsiyasi va Meksikaning Oliy nazorat organlarining mustaqilligi to'g'risidagi deklaratsiyalarida dunyo mamlakatlarning budjet jarayonida davlat moliyaviy nazoratini takomillashtirish bo'yicha qator chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda va amaliyotga tatbiq etilmoqda ^[1]. Ushbu chora-tadbirlar har qanday mamlakatda, davlat moliyaviy nazoratining institutsional asoslari va standartlari – tartib-qoidalarga qat'iy rioya qilgan holda aniq belgilangan natijalarga erishishni ta'minlash uchun mo'ljallangan davlat moliyaviy siyosatini amalga oshirishning ajralmas instrumentlari hisoblanadi ^[2]. Bu borada taraqqiy etgan davlatlar tajribasi va erishayotgan ilmiy yutuqlarini amaliyotga tatbiq etish davlat moliyaviy nazoratini rivojlantirish va takomillashtirish, budjet tizimida samarali islohotlarni amalga oshirish va, o'z navbatida, mamlakat moliyaviy barqarorligini ta'minlash hamda budjet mablag'laridan samarali foydalanish uchun muhim omil hisoblanadi.

O'zbekiston moliya tizimida, jumladan, davlat moliyasida amalga oshirilayotgan islohatlar budjet tizimi budjetlarining barqarorligini, shuningdek, budjet mablag'larini manzilli va maqsadlilikini, natijadorligini ta'minlash hamda davlat budjeti xarajatlarining samaradorligini oshirishni nazarda tutadi. Ushbu islohatlarni amalga oshirishda "Davlat budjeti xarajatlari samaradorligini yanada oshirish va davlat moliyaviy nazorati organlari faoliyatini takomillashtirish" ^[3] vazifasi zarur hisoblanadi. Budjet jarayonlarida davlat moliyaviy nazoratining muammolarini har tomonlama o'rganish, birinchidan, nazorat tadbirlari natijalarini amalga oshirishdagi muammolarning mavjudligi, ikkinchidan, zaruriy uslubiy ta'minotning mukammal darajada emasligi, ya'ni nazorat standartlarining yetarli emasligi va uchinchidan, budjet jarayonida nazorat samaradorligini o'rganish va takomillashtirish bo'yicha takliflar ishlab chiqish bilan izohlanadi. Bu esa, o'z navbatida davlat moliyaviy nazoratini samaradorligini oshirishni hamda takomillashtirib borishni taqozo etadi.

MAVUZGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Professor L. A. Drobozina "Davlat budjeti - pul mablag'larining asosiy markazlashtirilgan fondi [4]", deb ta'kidlaydi. Professor A. Yu. Kazak esa "Budjet asosiy moliyaviy reja sifatida va muhim moliyaviy to'g'rilovchi sifatida pul munosabatlarining majmuasidir" ^[5] deb ta'kidlaydi. Mazkur ta'riflardan ham ko'rinib turibdiki, aksariyat iqtisodchi olimlarning budjet kategoriyasiga yondashuvida mantiqning yaxlit qoidasiga rioya qilinmaydi.

Fikrimizcha, davlat budjeti tushunchasida uning iqtisodiy kategoriya sifatidagi va mamlakatning asosiy moliyaviy rejasi sifatidagi talqinlarini bir - biridan farqlash lozimdir. Iqtisodiy kategoriya sifatida budjet obyektiv xarakterga ega bo'lgan pul munosabatlari tizimi sifatida qaraladi.

Budjetning iqtisodiy kategoriya sifatidagi mohiyati uning funksiyalarida yaqqolroq namoyon bo'ladi. Budjetning iqtisodiy mazmunini yoritishga bag'ishlangan moliyaviy – iqtisodiy adabiyotlarda budjetning funksiyalari nuqtayi nazaridan turli iqtisodchilarning mantiq xarakterdagi fikr-mulohazalarini kuzatishimiz mumkin.

Budjet - moliya sohasida qator ilmiy ishlarni amalga oshirgan professor G. Romanovskiy budjetning bajaradigan funksiyalari sifatida budjet fondini shallantirish, budjet fondidan foydalanish va nazorat kabi elementlarni talqin qiladi ^[6].

Masalan, V. M. Rodionova budjetni taqsimlash va nazorat funksiyalarini bajarishni talqin qiladi. Shuningdek, muallif moliyaga tegishli funksiyalar sifatida ham taqsimlash va nazorat funksiyalarini bajarishini ham talqin qiladi ^[7]. Shuningdek, aksariyat adabiyotlarda budjet tizimi barcha darajalardagi budjetlarning majmuasi sifatida yoritiladi.

Xorij olimi professor G. B. Polyakning fikriga ko'ra, "Budjet tizimi – iqtisodiy munosabatlar, davlat qurilmasi va huquq me'yorlariga asoslangan davlat, ma'muriy – hududiy birlashmalar budjetlari, budjet munosabatlarida mustaqil muassasalar va fondlarning majmuasidir" ^[8].

Shuningdek, budjetlar daromadlarini tartibga solish masalalarini tadqiq etishning ayrim jihatlari mahalliy iqtisodchi olimlar M. Almardonov ^[9], A. Vaxobov ^[10], J. Esmurzayev, A. Jo'rayev ^[11], N. Jumayev ^[12], J. Zaynalov ^[13], A. Islamkulov ^[14], T. Malikov ^[15], A. Mamanazarov, O. Olimjonov ^[16], Z. Ruziyev, Sh. Toshmatov ^[17], B. Toshmurodovlar ^[18] ilmiy ishlarida bevosita va bilvosita tadqiq qilingan.

TADQIQOT METODIKASI

Davlat budjeti mavzusini tadqiq etishda foydalaniladigan bir nechta tadqiqot metodologiyalari mavjud. Bu metodologiyalar o'zaro bog'liqlik ko'rsatadigan, moliyalashtirish jarayonlarini va natijalarini tahlil etishga yordam beradigan, usullardir.

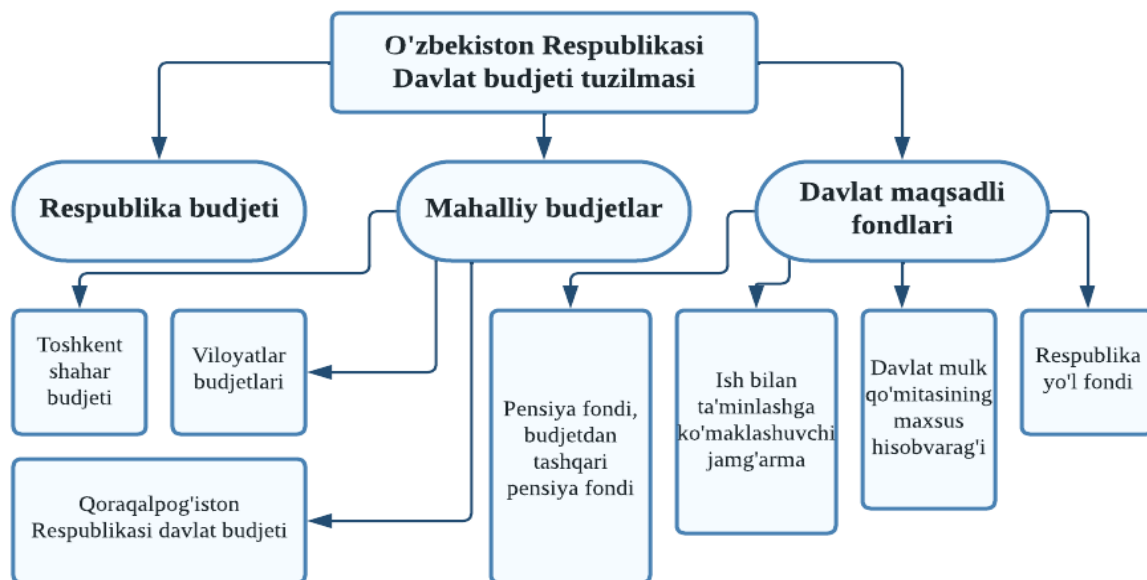
TAHLIL VA NATIJALAR MUHOKAMASI

Davlatning budjet tizimining birlamchi asosini rejalashtirish hisoblanadi. Rejalashtirish o'z navbatida tarkibiy jihatdan daromadlar va xarajatlarni rejalashtirishni qamrab oladi. Budjet tizimi budjetlarining daromadlari va xarajatlarini rejalashtirish garchi, ular mazmunan pul mablag'larining harakatlarini rejalashtirishga xizmat qilsada, ularning har birining o'ziga xos xususiyatli jihatlari mavjuddir. Aslini olganda fikrimizcha, budjetning daromadlarini rejalashtirish undan qilinadigan xarajatlarning moliyaviy manbasini aniqlashga xizmat qiladi, shu jihatdan moliyaviy resurslarni qayta taqsimlash asosida ularning ma'lum bir qismini jamiyat manfaatlariga mos ravishda qayta taqsimlashni amalga oshiradi, pul oqimlarining harakatini ta'minlaydi. Davlat o'zining iqtisodiy funksiyasini bajarish maqsadida markazlashtirilgan pul fondlari shaklidagi davlat budjeti orqali milliy iqtisodiyotni bir maromda boshqarish, ijtimoiy muammolarni hal etish uchun unga zarur bo'ladigan moliyaviy mablag'larga ega bo'lishning muhim vositasi sifatida tashkil qilingan budjet tizimi budjetlarini shakllantirishga iqtisodiy zaruriyat tug'iladi. Bu iqtisodiy zaruriyat esa turli darajadagi (davlat, mahalliy, munitsial) budjetlarni taqozo etadi ^[19].

Jahon moliyaviy amaliyotida rivojlangan davlatlar tajribasidan xulosa qilish kerakki, iqtisodiyotni modernizatsiyalash, budget daromadlari va xarajatlarining maqsadlilikini va samaradorligini oshirish, shuningdek, ularning izchil nazoratini ta'minlashga xizmat qiladigan zamonaviy moliya tizimini takomillashtirishni talab qiladi. "Germaniya, Sloveniya va Ispaniya kabi davlatlar o'zlarining YalMning 30-40 foizini davlat budjeti vositasida qayta taqsimlaydilar" ^[20]. Bunda moliya tizimining samarali faoliyat ko'rsatishida g'aznachilik va uning tashkiliy tuzilmasi muhim rol o'ynaydi. Iqtisodiy rivojlanishning bugungi bosqichida budgetning daromadlar qismining son va sifat jihatdan ta'minlaydigan, xarajatlar qismida esa budget mablag'larining maqsadli va samarali sarflanishini ta'minlaydigan g'aznachilikni yanada takomillashtirish dolzarb masala hisoblanadi.

Dunyo amaliyotidan ma'lumki, xalqaro moliyaviy tashkilotlar tomonidan budget mablag'laridan samarali foydalanish, davlat budjeti ijrosi bo'yicha ilmiy tadqiqotlar amaliyotga tatbiq etilmoqda. Bugungi kunda ushbu tadqiqotlar natijasida yagona tizimi sifatida davlat aktiv va majburiyatlarini hisobini yuritishni qo'llash, natijaga yo'naltirilgan budget ijrosi, budget jarayonini sharoitida real vaqt rejimida uzluksiz elektron hujjatlar aylanish tizimi joriy etish, davlat qarzini boshqarish, to'lovlarni yagona hisobvaraqdan to'g'ridan-to'g'ri budget birliklari tomonidan mustaqil amalga oshirish, shuningdek, tahlil qilish va hisobini yuritgan holda milliy iqtisodiyotga joriy etishning afzalliklarini belgilab beradi. Bu borada rivojlangan davlatlar tajribasi va ilmiy yutuqlarini tadqiq etish g'aznachilik tizimini taraqqiyoti uchun, shuningdek, tizimlar o'rtasida o'zaro munosabatlarning barcha soha-lariga tegishli qonunchilik baza yaratilishi va o'z navbatida mamlakatlarning moliyaviy barqarorligining mustah-kamlanishi, budget mablag'laridan samarali foydalanish va o'z navbatida mamlakatning xalqaro reytingida o'rni yuksalishi uchun muhim omil hisoblanadi.

Budget tizimi Respublika budjeti va barcha mahalliy budgetlarning jamlanmasi hisoblanadi. U davlatning siyosiy va iqtisodiy tizimiga hamda respublikaning ma'muriy-hududiy bo'linishiga asoslanadi.

1-rasm: O'zbekiston Respublikasi Davlat budjeti tuzilmasi ^[21]

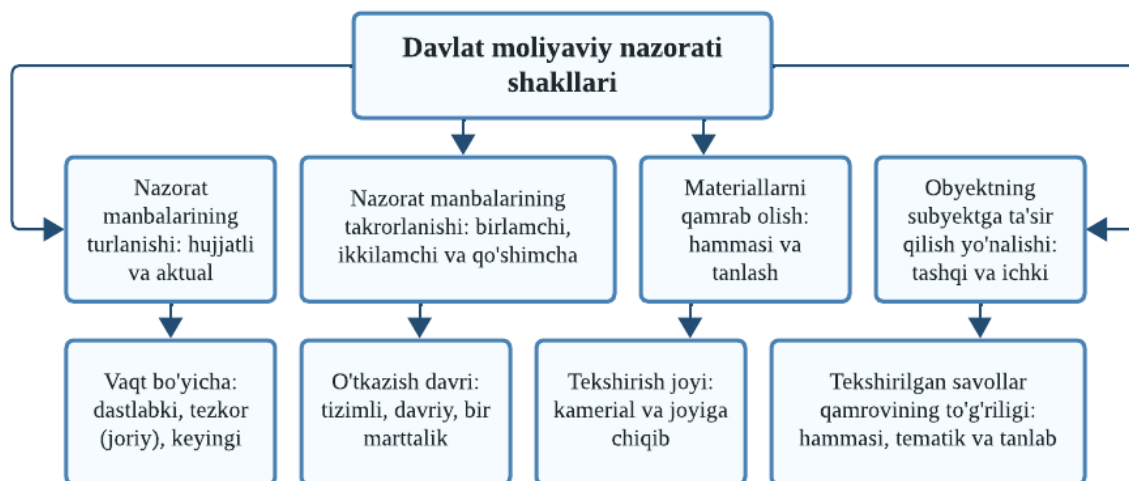
Budget tizimining ijtimoiy-iqtisodiy va tashkiliy tamoyillari, tuzilishi unda birlashib ketadigan budgetlarning o'zaro aloqadorligini, davlat budjeti tuzilmasini belgilaydi.

Budget kodeksining 172-moddasida ^[22] davlat moliyaviy nazorati, shuningdek, alohida hujjatlarda ^[23] davlat moliyaviy nazorati organining tamoyillari qabul qilingan. Jahon tajribasidan kelib chiqib, davlat moliyaviy nazoratida maqsadga muvofiqlik va samaradorlikni tamoyil sifatida belgilansa moliyaviy nazoratning sifati va samarasini oshiradi.

Shu bilan birga davlat moliyaviy nazoratining ochiqlik tamoyiliga ko'ra Hisob palatasi shuningdek, vako-latli nazorat organlarining ma'lumotlari o'z rasmiy veb-saytlarida joylashtirib borilsa va o'z faoliyati to'g'risida jamoatchilik oldida hisobot berilsa, bu davlat moliyaviy nazorati tizimini natijadorligini oshirishga xizmat qiladi.

Budget jarayonlarida davlat moliyaviy nazoratining tekshirish, taftish, o'rganish ^[24] kabi maxsus shakllari, turlari va usullariga to'xtalib o'tish muhim. Amaliyotda eng muhimi ulardan foydalanishning muammoli jihat-lariga e'tibor qaratish hisoblanadi.

Budget jarayonlarida davlat moliyaviy nazoratini shakllarini (2-rasmga qarang) ajratilishi amalda bu nazorat alohida chora-tadbirlarni amalga oshirish yo'li bilan amalga oshirilishi bilan bog'liq bo'lib, ularni amalga oshirish xususiyatlari obyektiv va subyektiv omillar bilan belgilanadi.

2-rasm: Budjet jarayonlari ustidan davlat moliyaviy nazorati shakllari ^[25]

Budjet jarayonlarida davlat moliyaviy nazoratini nazariy va metodologik asoslarini tahlil qilish, tizimning barcha asosiy elementlari bilan tavsiflanadi degan xulosaga kelishimizga imkon beradi. Shu bilan birga, o'rganilayotgan nazoratning o'ziga xosligi amalga oshirilayotgan budjet siyosatiga bog'liq bo'lib, uning asosiy yo'nalishlari, o'z navbatida, siyosiy va ijtimoiy-iqtisodiy omillarga ta'sir qiladi.

Davlat moliyaviy nazorati bu bir tartib tizim. Elementlarning har qanday tizimda bog'liqligi, butunning o'zaro hamkorligi qonunlariga bo'ysunadi. Ularni yagona tizimga birlashtirishda uning xususiyatlari uning tarkibiy qismlarining yig'indisidan farq qiladi. Davlat moliyaviy nazorati tizimining mohiyatini uning alohida qismlari va xususiyatlaridan to'liq bilishning iloji yo'q. Bu murakkab tizimning xususiyatlari alohida qismlar xususiyatlaridan iborat bo'lmaydi. Tizimdagi tarkibiy o'zgarishlar butun sifatida tizim rivojlanishining umumiy qonunlariga bo'ysunuvchi elementlar xususiyatlari o'zgarishini keltirib chiqaradi. Bu o'z navbatida birinchidan, davlat moliyaviy nazorati tizimini taqdim etish vositalarini ishlab chiqishni, ikkinchidan, turli nazorat organlari yoki ularning guruhlar (javobgarlik markazlari) - davlat moliyaviy nazorati tizimining tashkiliy asosi o'rtasidagi integrativ bog'liqliklarni talqin etishni, uchinchidan, davlat moliyaviy nazorati tizimining asosiy elementlarini aniqlashni va to'rtinchidan, davlat moliyaviy nazorati tizimi rivojlantirish yo'llarini belgilashni talab etadi.

Mamlakat boshqaruvining faoliyatini moddiy jihatdan ta'minlash va iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solishda davlat budjeti daromadlari asosiy vosita sifatida muhim ahamiyat kasb etadi.

1-jadval: 2017–2022-yillarda YaIMdagi Davlat budjeti daromadlar hajmini soliqlar kesimida o'sish tendensiyasi ^[25]

№	Ko'rsatkichlar	Ijro qilish, mlrd. so'm					YaIM hajmiga nisbatan (foiz)				
		2017	2019	2020	2021	2022	2017	2019	2020	2021	2022
1	Yalpi ichki mahsulot	249136,4	532712,5	605514,9	738425,2	888341,7	100	100	100	100	100
2	Daromadlar (maqsadli jamg'armalarsiz) – jami	49684,8	112165,4	132938,0	164800,0	201900,0	20,0	21,0	21,9	22,3	22,7
3	Bevosita soliqlar	11538,9	31676,8	45206,9	58900,0	64400,0	4,6	5,9	7,5	8,0	7,2
4	Bilvosita soliqlar	26133,6	46427,3	46428,4	56300,0	71400,0	10,5	8,7	7,7	7,6	8,0
5	Resurs to'lovlari va mulk solig'i	6867,4	19680,7	21257,0	23000,0	23900,0	2,8	3,7	3,5	3,1	2,7
6	Boshqa daromadlar	5144,8	14380,7	20045,8	26600,0	42200,0	2,1	2,7	3,3	3,6	4,7

So'nggi yillarda davlat moliyasi sohasida olib borilgan islohotlar natijasida (1-jadvalga qarang) 2017–2022-yillarda davlat budjeti daromadlari o'sish barqarorligini saqlab qolgan. Jumladan, 2020-yilda Davlat budjeti daromadlari ijrosi 2019-yilga nisbatan 118,5 foizga, 2017-yilga nisbatan 2 barobardan ortiq (232,8%) oshganligini ko'rish mumkin. 2020-yilda 2017-yilga nisbatan o'sish 114,0 foizni, 2022-yilda 2017-yilga nisbatan to'rt barobardan ortiq (406,3) o'sgan va 2020-yilga nisbatan esa 50 foizga oshgan.

Daromadlarning yalpi ichki mahsulotdagi (keyingi o'rinlarda – YaIM) ulushi ham o'sish tendensiyasiga ega bo'lgan. Agar daromadlarning YaIM dagi ulushi 2017-yilda 20,0 foizni tashkil etgan bo'lsa, 2022-yilda 22,7 foizni tashkil etgan.

Davlat budjetining daromadlari ijrosi o'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi avtomatlashtirilgan tizimi dasturi asosida amalga oshirilayotganligi, daromad tushumlarini o'z vaqtida yig'ilayotganligi va aniq hisobining yuritilishi o'ziga xos imkoniyatlar yaratgan. Yagona g'azna hisobvarag'idagi bo'sh turgan mablag'lardan so'nggi uch yilda 500,0 mlrd. so'mdan ortiq daromad olingan.

Davlat budjeti xarajatlari budjetdan mablag' oluvchilarning maqsadli pul fondlarini shakllantirishda namoyon bo'ladi va o'zida davlatning ijtimoiy-iqtisodiy siyosatining moliyaviy mazmunini aks ettiradi. Davlat budjetining asosiy vazifasi – davlatning fiskal siyosati mohiyati va yo'nalishlarini o'zida ifoda etadi [26].

2-jadval: O'zbekiston Respublikasi budjet xarajatlarini o'sish dinamikasi (mlrd. so'm) [25]

№	Asosiy ko'rsatkichlar	Yillar					Yillarga nisbatan			
		2017	2019	2020	2021	2022	2019/ 2017	2020/ 2019	2021/ 2020	2022/ 2021
	XARAJATLAR (maqsadli jamg'armalarsiz) - jami	49344,9	118008,7	144142,7	188257,1	225600	239,2	122,2	130,6	119,8
1	Ijtimoiy soha va aholini ijtimoiy qo'llab-quvvatlash, shundan:	26922,7	3542,4	74231,8	92013,6	106600	236,0	117,0	123,9	102,7
	- Maorif	15977,7	33536,1	29961	39640,8	50271,3	210	89,3	132,3	126,8
	- Sog'liqni saqlash	7030,30	14977,4	19397,20	23316,8	27288,3	213	129,5	120,2	117
	- Madaniyat va sport	750,2	2417,3	2340,7	3609,5	4289,6	322,2	97,0	154,2	119
	- Fan	275,6	662,4	823,8	1081,6	1447,1	240,4	124,4	131,3	133,8
	- Ijtimoiy ta'minot	2239,6	2337,1	3247,9	6069,4	20103,7	1260,3	55,0	186,1	331,2
	- Qishloq joylarda yakka tartibdagi uy-joylar qurish dasturi	214,0	4125,7	1938,2	597,5	1010,8	1 928,0	47,0	30,8	169,2
2	NNT, NST va fuqarolik jamiyatlari institutlarini rivojlantirish	12,0	37,8	47,5	95,6	103,5	315,0	126,0	201,2	108,2
3	Iqtisodiyot xarajatlari	5280,7	18485,2	16692,8	21169,7	34090,9	350,1	90,3	126,8	161,0
4	Markazlashtirilgan investitsiyalarni moliyalashtirish xarajatlari	3234,8	7048,5	18843,7	29900,1	27807,0	218,0	267,3	158,7	93,0
5	Davlat hokimiyati, boshqaruv, sud va fuqarolarni o'zini o'zi boshqarish	2431,5	5315,0	7826,4	10366,1	13551,6	218,6	147,3	132,4	110,6
6	Boshqa xarajatlar	11463,2	20804,1	22360,3	1072	43447,0	199,6	98	139	140

Mamlakatimizda olib borilayotgan keng qamrovli islohatlarda Davlat budjeti xarajatlari ham so'nggi 2017–2022-yillarda o'sishni qayt etgan, jumladan, bu ko'rsatkich, 2019-yil 2017-yilga nisbatan 2 barobardan ortiq o'sgan va 2022-yil 2019-yilga nisbatan esa qariyb 2 barobarga ham o'sish qayd etilgan (2-jadvalga qarang).

XULOSA VA TAKLIFLAR

Davlat budjeti, bir mamlakatning moliyaviy operatsiyalarini tartibga soluvchi qonuniy hujjatdir. Ushbu budjet, davlatning daromadlarini, xarajatlarini, investitsiyalarini, qarzlarini, defitsit va profitsitini belgilaydi. Davlat budjeti, mamlakatning iqtisodiy rivojlanishini, ta'lim, sog'liqni saqlash, xavfsizlik, infrastruktur va boshqa sohalarga moliyalashtirishni tashkil etadi. Shundan kelib chiqib, quyidagi taklif va tavsiyalarni shakllantirishga muvaffaq bo'ldik:

1. Budjet jarayonini monitoring va nazoratni amalga oshirishda mavjud bo'lgan va qo'llaniladigan uslubiyotni jumladan, davlat moliyaviy nazoratni standartlashtirish va uni rivojlantirish muhim va zaruriy masalalardan biri hisoblanadi. Standartlarning maqsadi nazoratning sifati, samaradorligi, shuningdek, moliyaviy nazorat organlari tomonidan amalga oshiriladigan nazoratning yaxlitligi, o'zaro bog'liqligi, izchilligi, shaffof va xolisligini ta'minlaydigan yagona talablarni belgilaydi. Mamlakatda xalqaro tan olingan nazorat standartlarini joriy etish maqsadga muvofiq hisoblanadi.
2. Xarajatlar tizimining samaradorlik va natijaviylik sifatini oshirish uchun xarajatlarni tahlil qilish va boshqa moliyaviy resurslarni samaradorlik bilan taqsimlash kerak. Xarajatlarni maqsadlarga yo'naltirish, israfni kamaytirish va samaradorlikni oshirish uchun tahlil va baholash jarayonlarini mustahkamlash muhimdir.

3. Davlat budjetining moliyalashtirish jarayonlarini kuzatish, natijalarni baholash va budjetning maqsadlarga mosligini baholash tizimini rivojlantirish kerak. Monitoring va baholash jarayonlarining samaradorlik va ommaviylik prinsiplariga muvofiq shakllanishi, moliyaviy hisob-kitobning to'g'ri va yuqori sifatda olib borilishi muhimdir
4. Xorijiy tajribadan kelib chiqib, davlat moliyaviy nazorati tizimini takomillashtirishning muhim yo'nalishlaridan biri katta imkoniyatlarga ega bo'lgan zamonaviy nazorat usuli sifatida yuqori baholangan va xalqaro miqyosda tan olingan davlat moliyaviy nazoratning mustaqil turi sifatida shakllangan samaradorlik auditi institutidan foydalanish nazorat samarasini va unig natijadorligini oshiradi.
5. Budjet tizimi budjetlari jarayonlarida davlat moliyaviy nazorati tamoyillari, uning asosiy elementlarini takomillashtirish nazoratning natijadorligini oshiradi. Shuning uchun maqsadga muvofiqlik va samaradorlik tamoyillaridan ham foydalanish maqsadga muvofiq hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Официальный сайт Европейской организации высших органов финансового контроля (EUROSAI).
2. Perez M. International auditing standards and the external control of the public sector//EUROSAI. – 2011. – № 17. – P.132-13.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi PF-60-son "2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni, 3-ilova, 4-maqсад, 15-band.
4. Л.А.Дробозина "Финансы", учебник для вузов, Поляка Г.Б., 2004.
5. А.Ю. Казак "Финансы и кредит": Учебник / А.Ю. Казак и др.; под ред. А.Ю. Казака. – Екатеринбург, 1994.
6. Романовский Г. Бюджетная система РФ. – М.: 1998. Финансы и статистика.
7. Родионова В. Финансы. – М.: 1995. Финансы и статистика.
8. Поляк Г.Б. Бюджетная система РФ. – М.: ЮНИТИ, 2001.
9. Alimardonov M. – Tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishga soliq tizimining ta'siri. Monografiya. – T.: TMI, 2003.-233 b.
10. Vaxobov A., Jurayev A. Soliqlar va soliqqa tortish. Darslik. – T.: "Shark", 2009. – 488 b.
11. Jurayev A.S. Davlat budjeti daromadlarini shakllantirishning dolzarb muammolari. i.f.d.ilmij darajasini olish uchun takdim etilgan diss. avtoreferati.-T.: DJKA, 2005. – 38 b.
12. Vaxobov A, Burxonov U, Jumayev N. Chet mamlakatlar moliyasi. Darslik.-T.: "Yangi asr avlodi". 2003.– 344 b.
13. Zaynalov J.R. Soliqlar va soliqqa tortish.– S.: Samarqand kooperativ instituti, 2002. – 366 b.
14. Islankulov A. Budjetlararo munosabatlarni soliqlar vositasida tartibga solish. Monografiya. -T.: "Lesson Press", 2021.- 275 b.
15. Malikov T.S. Soliqlar va soliqqa tortishning dolzarb masalalari. -T.: "Akademiya", 2002.– 204 b.
16. Malikov T.S., Olimjonov O.O. Moliya. Darslik. – T.: "Iqtisod-moliya", 2019. - 800 b.
17. Toshmatov Sh.A. Korxonalar iqtisodiy faolligini oshirishda soliqlar rolini kuchaytirish muammolari. I.f.d. ilmiy darajasini olish uchun takdim etilgan diss. avtoreferati. – T.: 2008.-38 b.
18. Toshmurodova B.E. Iqtisodiy taraqqiyotga erishishda soliqlardan samarali foydalanish. I.f.d. ilmiy darajasini olish uchun takdim etilgan diss. Avtoreferati. – T.:2007.-32 b.;
19. J.A.Ergashev - Mahalliy budjet daromadlarini prognozlashtirish hamda daromadlarni oshirish masalalari. Monografiya. – T.: "Iqtisodiyot". 2023 yil. 132 bet.
20. Гилёва А.А. Формирование и использование общего бюджета Е.С. Диссертация. – Москва-2011.
21. Kasimova G.A., Shakramov K.K. – Mahalliy budjetlar. O'quv qo'llanma – T.: "Moliya", 2012. – 260 b.
22. Budjet kodeksining 172-moddasi. <https://lex.uz/acts/2304138>
23. O'zbekiston Respublikasining Hisob palatasi to'g'risidagi qonuni. 5-moddasi. <https://lex.uz/docs/4394324>
24. Budjet kodeksining 173-moddasi. <https://lex.uz/acts/2304138>
25. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tayyorlangan.
26. Qurbonov H., Bijanova M. Davlat budjeti xarajatlarining amaldagi ijtimoiy-iqtisodiy islohotlardagi ahamiyati. [https://Biznes-daily.uz/ru/27 okt. 2015 y. №9 \(93\)-2015](https://Biznes-daily.uz/ru/27%20okt.%202015%20y.%20№9%20(93)-2015).

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 11-12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.